PARTICIPATIEREGLEMENT lokaal bestuur Bonheiden

Hoofdstuk 1 – Algemene bepalingen

Artikel 1 – Doel

Dit reglement geeft uitvoering aan artikel 304, §5 van het Decreet over het lokaal bestuur en beschrijft de verschillende vormen van inspraak, betrokkenheid en participatie van inwoners en doelgroepen bij het beleid, de besluitvorming en de dienstverlening van het lokaal bestuur Bonheiden.

Het lokaal bestuur Bonheiden wil inwoners en doelgroepen actief betrekken bij het beleid en zet hiervoor verschillende participatievormen en -instrumenten in.

Artikel 2 – Toepassingsgebied

Dit reglement omvat:

1° participatievormen die zijn vastgelegd in regelgeving
2° andere vormen van participatie die op initiatief van het lokaal bestuur of van inwoners kunnen worden georganiseerd.

De participatievormen in dit reglement zijn niet limitatief. Het lokaal bestuur kan bijkomende initiatieven nemen om inwoners en belanghebbenden te informeren, te raadplegen of te betrekken bij het beleid.

Artikel 3 – Definities

Voor de toepassing van dit reglement wordt verstaan onder:

- Adviesraad: een door de gemeenteraad of de raad voor maatschappelijk welzijn opgerichte raad die het lokaal bestuur adviseert over een bepaald beleidsdomein.
- Belanghebbende: een natuurlijke persoon, vereniging, onderneming of organisatie die rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken is bij een beleidsdossier of project.
- Betrokkenheid: de mate waarin inwoners of andere belanghebbenden de mogelijkheid krijgen om kennis te nemen van, mee te denken over of invloed uit te oefenen op het beleid, projecten of besluitvorming van het lokaal bestuur.
- Burgerbudget: een participatie-instrument waarbij inwoners projecten voorstellen en, na een voorafgaande toetsing door het lokaal bestuur, zelf bepalen welke projecten financiële ondersteuning krijgen binnen het beschikbare budget.
- Digitale raadpleegomgeving: de digitale toepassing waarin openbare bestuursdocumenten van het lokaal bestuur kunnen worden geraadpleegd.

- Doelgroep: een groep inwoners of belanghebbenden waarop een beleidsmaatregel, project of participatietraject specifiek is gericht.
- E-loket: de digitale dienstverlening van het lokaal bestuur waar inwoners aanvragen, meldingen of documenten kunnen indienen of raadplegen.
- Inspraak: de mogelijkheid voor inwoners of andere belanghebbenden om hun mening, opmerkingen of suggesties kenbaar te maken voorafgaand aan een beslissing.
- Klacht: een uiting van ontevredenheid over de werking of de dienstverlening van het lokaal bestuur, ingediend volgens de geldende klachtenprocedures.
- Lokaal bestuur: de gemeente en het OCMW van de gemeente Bonheiden.
- Melding: een kennisgeving van een situatie op het grondgebied waarbij het lokaal bestuur kan optreden.
- Openbaar onderzoek: een wettelijk geregelde procedure waarbij belanghebbenden gedurende een bepaalde termijn opmerkingen of bezwaren kunnen indienen met betrekking tot een vergunningsaanvraag.
- Participatie: het geheel van initiatieven waarmee inwoners en andere belanghebbenden worden betrokken bij de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid en projecten.
- Participatieladder: een model dat de verschillende niveaus van betrokkenheid bij participatie weergeeft, gaande van informeren tot zelf organiseren.
- Participatietraject: een samenhangend proces waarin inwoners of andere belanghebbenden op één of meerdere momenten worden betrokken bij een beleidsdossier of project.
- Verzoekschrift: een schriftelijk verzoek van één of meer inwoners aan de organen van de gemeente en de organen van het OCMW om een bepaalde aangelegenheid te behandelen.
- Volksraadpleging: een instrument van directe democratie waarbij inwoners rechtstreeks bevraagd worden over een bepaalde kwestie van het beleid overeenkomstig de bepalingen van het Decreet over het lokaal bestuur.

Hoofdstuk 2 – Participatie vastgelegd in regelgeving

Artikel 4 – Meldingen

Inwoners kunnen meldingen doen over situaties waarbij het lokaal bestuur kan optreden, zoals onder meer:

- zwerfvuil of sluikstort
- defecte verkeerssignalisatie
- onderhoud van wegen of openbaar groen
- verstopte grachten
- defecte openbare infrastructuur

Meldingen kunnen worden ingediend via het meldpunt op de gemeentelijke website, zie link 1) in bijlage 1, of via andere door het lokaal bestuur voorziene kanalen.

Artikel 5 – Klachten

Het lokaal bestuur beschikt over een klachtenreglement waarin de procedure voor de behandeling van klachten over de werking van de gemeentelijke diensten of de kwaliteit van de dienstverlening wordt vastgelegd.

Voor specifieke situaties gelden aanvullende procedures, zoals de klokkenluidersregeling. Daarnaast kan overeenkomstig de geldende regelgeving een klacht worden ingediend bij het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB).

Meer informatie hierover is beschikbaar via de gemeentelijke website, zie link 2) in bijlage 1.

Artikel 6 – Openbaarheid van de bestuursorganen

De zittingen van de volgende bestuursorganen zijn in principe openbaar:

- de gemeenteraad
- de raad voor maatschappelijk welzijn
- de gemeenteraadscommissies

Inwoners kunnen deze zittingen bijwonen.

De vergaderingen zijn niet openbaar wanneer:

- aangelegenheden worden behandeld die de persoonlijke levenssfeer raken
- twee derde van de aanwezige leden bij gemotiveerde beslissing beslist dat de zitting niet openbaar is in het belang van de openbare orde.

Plaats, dag en uur van de zittingen worden uiterlijk acht dagen vooraf bekendgemaakt op de homepage van de gemeentelijke website, zie link 3) in bijlage 1, en via de gemeentelijke digitale nieuwsbrief.

De agenda van deze bestuursorganen is raadpleegbaar via de digitale raadpleegomgeving, zie link 4) in bijlage 1, of kan worden opgevraagd bij het secretariaat.

Videoverslagen van de zittingen van de gemeenteraad, de raad voor maatschappelijk welzijn en de gemeenteraadscommissies worden gepubliceerd via de digitale kanalen van het lokaal bestuur, zie link 5) in bijlage 1.

Artikel 7 – Raadplegen van beslissingen

Het lokaal bestuur stelt een digitale raadpleegomgeving ter beschikking, zie link 4) in bijlage 1, waarin inwoners bestuursdocumenten kunnen raadplegen die volgens het Decreet over het lokaal bestuur openbaar moeten worden gemaakt.

Via deze raadpleegomgeving kunnen onder meer worden geraadpleegd:

- de agenda van de gemeenteraad en de raad voor maatschappelijk welzijn
- de notulen en openbare bijlagen van deze vergaderingen
- de lijsten met besluiten van:
    - de gemeenteraad
    - het college van burgemeester en schepenen
    - de raad voor maatschappelijk welzijn
    - het vast bureau
    - de raad van bestuur van het autonoom gemeentebedrijf
- andere besluiten die volgens de regelgeving openbaar moeten worden gemaakt

De besluitenlijsten en reglementen worden bekendgemaakt binnen de termijnen die daarvoor in de geldende regelgeving zijn bepaald. De notulen en openbare bijlagen worden bekendgemaakt nadat ze door het bevoegde bestuursorgaan zijn goedgekeurd.

Artikel 8 – Toegang tot bestuursdocumenten

Bestuursdocumenten van het lokaal bestuur zijn in principe openbaar en kunnen door inwoners worden geraadpleegd overeenkomstig de geldende regelgeving inzake openbaarheid van bestuur.

Het gaat onder meer om:

- beslissingen van bestuursorganen
- besluiten van de burgemeester
- begrotingen en rekeningen
- reglementen en verordeningen
- ruimtelijke plannen
- studies die in opdracht van het lokaal bestuur werden uitgevoerd

Een aanvraag tot inzage, toelichting of afschrift van een bestuursdocument wordt schriftelijk ingediend, bij voorkeur via het e-loket van het lokaal bestuur, zie link 6) in bijlage 1.

Voor papieren of digitale afschriften kan een vergoeding worden aangerekend overeenkomstig het geldende retributiereglement.

Artikel 9 – Voorstellen, vragen en verzoekschriften

Iedere inwoner heeft overeenkomstig artikel 304, §2 van het Decreet over het lokaal bestuur het recht voorstellen en vragen op de agenda van de gemeenteraad te zetten en om een verzoekschrift in te dienen bij de organen van de gemeente of het OCMW.

Een verzoekschrift:

- wordt door één of meer personen ondertekend
- bevat een duidelijke vraag aan het bestuur om iets te doen of na te laten
- vermeldt naam en adres van de indiener(s).

De voorwaarden en procedure voor de behandeling van voorstellen, vragen en verzoekschriften zijn opgenomen in het huishoudelijk reglement van de gemeenteraad en de raad voor maatschappelijk welzijn, zie link 7) in bijlage 1.

Artikel 10 – Gemeentelijke volksraadpleging

De gemeenteraad en de raad voor maatschappelijk welzijn kunnen overeenkomstig artikel 305 tot en met 325 van het Decreet over het lokaal bestuur een gemeentelijke volksraadpleging organiseren.

Een volksraadpleging kan worden georganiseerd:

1° op initiatief van de gemeenteraad of raad voor maatschappelijk welzijn
2° op initiatief van inwoners van de gemeente.

Een volksraadpleging kan enkel betrekking hebben op aangelegenheden van gemeentelijk belang en kan niet worden georganiseerd over:

- persoonlijke aangelegenheden
- financiële aangelegenheden zoals begrotingen, jaarrekeningen of het meerjarenplan.

Wanneer een initiatief uitgaat van inwoners, moet dit worden ondersteund door het aantal inwoners dat door de regelgeving wordt voorgeschreven.

De vraagstelling moet duidelijk en ondubbelzinnig zijn en wordt geformuleerd zodat inwoners met “ja” of “nee” kunnen antwoorden.

Artikel 11 – Openbare onderzoeken

Wanneer specifieke regelgeving dit voorschrijft, organiseert het lokaal bestuur een openbaar onderzoek overeenkomstig de toepasselijke wettelijke bepalingen.

Tijdens een openbaar onderzoek kunnen belanghebbenden gedurende de wettelijk bepaalde termijn opmerkingen, bezwaren of standpunten indienen volgens de voorgeschreven procedure.

Het lokaal bestuur engageert zich om openbare onderzoeken tijdig en op een duidelijke en toegankelijke wijze bekend te maken. Voor openbare onderzoeken en bekendmakingen van beslissingen in het kader van omgevingsvergunningen wordt verwezen naar link 8) in bijlage 1.

Artikel 12 – Participatiemomenten

Wanneer specifieke regelgeving dit voorschrijft, organiseert het lokaal bestuur een participatiemoment overeenkomstig de toepasselijke wettelijke bepalingen.

Het participatiemoment heeft tot doel inwoners en andere belanghebbenden de mogelijkheid te bieden om informatie te verkrijgen, vragen te stellen en opmerkingen of reacties te formuleren over het betrokken beleidsdossier of project.

Artikel 13 – Adviesraden

De gemeenteraad en de raad voor maatschappelijk welzijn richten zowel verplichte als facultatieve adviesraden op met als doel de betrokkenheid en inspraak van inwoners en doelgroepen bij het beleid te versterken.

Adviesraden hebben tot doel het lokaal bestuur op regelmatige en systematische wijze te adviseren over beleidsdomeinen die tot hun bevoegdheid behoren.

Adviesraden:

- hebben een adviserende en geen beslissende bevoegdheid
- brengen niet-bindende adviezen uit aan het lokaal bestuur.

Elke adviesraad beschikt over eigen statuten, die worden vastgesteld door de gemeenteraad of de raad voor maatschappelijk welzijn en worden bekendgemaakt via de gemeentelijke website, zie link 9) in bijlage. Daarnaast beschikt elke adviesraad over een interne nota waarin de praktische werking wordt geregeld.

De wijze van samenstelling wordt bepaald met het oog op een voldoende representativiteit binnen het betrokken beleidsdomein.

Ten hoogste twee derde van de leden mag van hetzelfde geslacht zijn. Indien hieraan niet is voldaan, kan de adviesraad geen rechtsgeldig advies uitbrengen.

Gemeenteraadsleden en schepenen kunnen deel uitmaken van een adviesraad, maar zijn niet stemgerechtigd.

Voor adviesraden die op basis van specifieke regelgeving worden opgericht, gelden de betreffende hogere voorschriften inzake taak, bevoegdheid, samenstelling en werking.

Adviesraden ontvangen administratieve en logistieke ondersteuning van het lokaal bestuur en beschikken over een werkingssubsidie overeenkomstig de geldende afspraken.

Een overzicht van de verplichte en facultatieve adviesraden is opgenomen in bijlage 2 bij dit reglement.

Hoofdstuk 3 – Andere vormen van participatie

Artikel 14 – Algemene principes

Naast de participatievormen die in regelgeving zijn vastgelegd, kan het lokaal bestuur bijkomende participatie-initiatieven organiseren om inwoners en andere belanghebbenden te betrekken bij het beleid.

De keuze om een participatie-initiatief op te starten gebeurt in functie van de aard van het dossier, de impact ervan, de betrokken doelgroepen en de doelstelling van de participatie.

Deze initiatieven hebben tot doel:

- inwoners te informeren
- meningen, ervaringen en ideeën te verzamelen
- inwoners actief te betrekken bij de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid en projecten
- het draagvlak voor beleidskeuzes te versterken.

Artikel 15 – Participatie-instrumenten

Het lokaal bestuur kan verschillende participatie-instrumenten inzetten om inwoners en andere belanghebbenden te informeren, te raadplegen of actief te betrekken bij het beleid.

De keuze van het participatie-instrument gebeurt in functie van de doelstelling van het participatietraject, de doelgroep, de aard van het dossier en de gewenste graad van betrokkenheid overeenkomstig het model van de participatieladder in bijlage 3.

Het lokaal bestuur kan onder meer gebruikmaken van participatie-instrumenten, zoals bewonersvergaderingen, bevragingen, ideeënbussen, etc.

Deze initiatieven worden zo georganiseerd dat een zo groot mogelijk deel van de betrokken doelgroep kan worden bereikt. De praktische organisatie, zoals vorm, plaats, tijdstip en termijn, wordt afgestemd op een toegankelijke en laagdrempelige participatie.

De kenmerken en het gebruikelijke participatieniveau van deze instrumenten zijn opgenomen in bijlage 4 bij dit reglement.

Artikel 16 – Participatietrajecten

Het lokaal bestuur kan voor bepaalde projecten of beleidsdossiers een participatietraject organiseren.

Bij de beslissing om een participatietraject op te starten wordt rekening gehouden met onder meer:

- de aard van het project
- de impact op inwoners of de omgeving
- de omvang van het dossier
- de doelstelling van de participatie

De concrete vorm van het participatietraject, met name de keuze van methodiek en technieken, kaders en spelregels, wordt afgestemd op het onderwerp, de betrokken doelgroep en de specifieke kenmerken en impact van het dossier.

Een participatietraject bestaat minstens uit de volgende stappen:

1° het bepalen van de doelstellingen
2° het identificeren en betrekken van relevante belanghebbenden
3° het informeren van de betrokken doelgroepen
4° het organiseren van inspraak volgens een vooraf bepaalde methodiek en graad van betrokkenheid overeenkomstig de participatieladder
5° het nemen van een beslissing door het bevoegde bestuursorgaan
6° het terugkoppelen van de resultaten naar de deelnemers.

Bij grotere projecten, die door derden worden gerealiseerd en een impact hebben op het dagelijks leven van inwoners, engageert het lokaal bestuur zich om de inwoners proactief te informeren op een laagdrempelige en begrijpelijke wijze. De praktische modaliteiten variëren naargelang de doelgroep en het doel van het project en zijn gericht op een maximaal bereik van de doelgroep.

Artikel 17 – Online participatieplatform

Het lokaal bestuur beschikt over een digitaal participatieplatform, zie link 10) in bijlage 1, dat kan worden ingezet voor verschillende vormen van participatie, zoals:

- online bevragingen
- raadplegingen of stemmingen
- het indienen van ideeën of voorstellen
- participatieve projecten zoals burgerbudgetten.

Het digitaal participatieplatform kan zowel informatieve, raadplegende als interactieve participatievormen ondersteunen.

Artikel 18 – Burgerbudget

Het lokaal bestuur kan, binnen de kredieten van het goedgekeurde meerjarenplan, een burgerbudget voorzien volgens een vooraf vastgelegde methodiek. Een burgerbudget is een participatie-instrument waarbij inwoners financiële ondersteuning kunnen verkrijgen voor projecten, acties of initiatieven die:

- door inwoners worden voorgesteld
- bijdragen aan de sociale cohesie, leefbaarheid of verbondenheid in de gemeente
- een meerwaarde creëren voor de lokale gemeenschap.

Het lokaal bestuur staat in voor een voorafgaande selectie van ontvankelijke en haalbare projecten. De uiteindelijke keuze van de projecten die worden uitgevoerd, gebeurt door inwoners volgens de vastgelegde procedure.

Voor het burgerbudget wordt een afzonderlijk reglement vastgesteld waarin minstens de doelstellingen, voorwaarden, procedure, beoordelingscriteria en wijze van toekenning worden bepaald.

Hoofdstuk 4 – Slotbepalingen

Artikel 19 – Inwerkingtreding

Dit reglement treedt in werking op de datum van goedkeuring door de gemeenteraad, tenzij anders bepaald.

Artikel 20 – Evaluatie

Het lokaal bestuur kan dit participatiereglement periodiek evalueren en indien nodig aanpassen.